

1997. január 26.

Főtisztelendő Apát Úr!

Nehezen született meg ezen bejelentkező írásom. Először még terjedelmesebbre sikeredett. De arra gondoltam, túlzott önértéktudat sugárzik majd belőle, s ez csak az amúgy is megeléknült – személyem körüli – ellenséges felhangokat fogja erősíteni.

A tantestület hangulata igen kedvezőtlen. Elszéledt a nyáj, kommunikációs gettóba kényszerült. Természetesen hozzájárult ehhez az országra is jellemző általános bizonytalanság, az önkormányzati huzavona, a tájékoztatás homályossága, az irányító személyek hitelvesztése, belső zavarodottsága (Miklós, Előd atya).

Ötödfél esztendő alatt bizonyossá vált, hogy Párdányi Miklós nem alkalmas az intézet irányítására. El kell ismerni: rendkívül jól képzett gondolkodó, jó elméleti történész, de naiv és jóhiszemű idealista. Magányos farkas. Barátja, baráti társasága nincs is. Egymaga akar minden feladatot ellátni és megoldani, tanácsot nem fogad el, az emberismeret és az emberekkel való bánnytudás szinte teljes hiánya miatt nincs tanácsadó testülete. Nem adott egységes koncepciót az iskola számára, és nem tudta maga köré gyűjteni a segítőkész, értelmes, áldozni kész kollégákat. A keletkezett sok zavar és félreértés, majd félremagyarázás után súlyosan sérült személyiségnek tartható.

Így teljes a zűrzavar, mindenki azt csinálja, amit tud és akar, a személyes ellentétek, a kibeszélések, a rágalmozások, a pletykák elöntötték a tantestületet. „Leszámoló bizalmas leveleket” írogat vélt ellenfeleinek, de mielőtt a címzett a lezárt borítékot átvenné, már négy-öt emberrel elolvastatja. (Úgy vár védelmet majdanra?!) Az ilyen és ehhez hasonló ízléstelen, érett emberhez méltatlan események következtében a legtöbben vagy nevetségesnek tartják, vagy szávalommal tekintenek rá...

Brüchner Ákos Előd atya a „nagy kertelő”. Nem beszél szemtől szembe, titokzatoskodik, ő is belekeveredett az előítéllettel sugdolódzó csapatába. Sejteti: ő fogja eldönteni, hogy 1997 őszén vagy 2000-ben kik maradhatnak majd a Szent Imre Gimnázium tanári csapatában. Fenyegetőzik. Kovács Gábort, a K.T. (Közalkalmazotti Tanács) tantestület választotta vezetőjét és engem is megfenyegetett: eddig a háttérben húzta meg magát, de ezentúl minden eszközzel elejét fogja venni, hogy az iskola-vezetőség munkáját bárki bírálni merészelje. Én menjek el nyugdíjba, a Gábor pedig keressen magának új munkahelyet. „Itt a hierarchia működik, itt csak engedelmességni lehet...”

Mivel Párdányit mi ketten, Gábor és én beszéltük rá öt évvel ezelőtt, hogy pályázza meg az igazgatóságot, talán a lelke mélyén jól érzett sikertelenségek miatt, mostanra ellenünk fordult, és a segítő szándékú javaslatokat-jobbításokat „tekintélyromboló bírálatnak” minősíti. (Mint, aki a józan látását elvesztette, Előd atyával együtt azt állítja: itt minden rendben van, a dolgok jól mennek...)

Tele van anomáliákkal az iskola működése. Oldalakon át tudnám azokat sorolni. Az igényes diákok – szülők és tanárok – a végsőkig el vannak keseredve. Ilyen légkörben hogyan lehet alkotó munkát végezni? Harmónia, derű, nyugalom és biztonság nélkül („igazság, béke és öröm”...) nem lehet nevelni! Ebben a szűklátókörű, hiú és önző vezetőktől irányított, rosszindulattól sem mentes légkörben van-e reménye a megtisztulásnak?!

Tekintély, méltóság, áhítat nélkül nincs sem szószék, sem katedra. A bolsevizmus évtizedei után megfélemlítéssel akarni iskolát teremteni?! Rangot csak őszinte jóakarattal, rátermettséggel és komoly felelősségtudattal lehet szerezni...

Mit lehet tenni? Lehet-e egyáltalán valamit tenni? Hiszen a gyalázatos történelmi helyzet eltorzította az ember arcát; mindenki sérült, aki itt élte meg az eltelt időket...

Miklós tanítani szeretne. Vagy második ember lenni egy méltó igazgató mellett. Ezt sokszor kimondta az együtt töltött évek alatt. A 70-es években, tíz éven át, ifjúsági vezető, igazgatóhelyettes-féle volt nálunk.

Nem lehetne Dallas-ból hazahívni valakit augusztus 1-re? Bernard atyát? Vagy esetleg más valakit, aki erre a feladatra alkalmas lenne? És megmentené az iskolát a teljes belső széteséstől, erkölcsi pusztulástól?!

(Egyetlen példát a vezető nélküli fejtelenségre. Munkafegyelem. Tantervi fegyelem. Mert a kegyelmi rend a természetire épül... A 7. negyedikes osztályban – 1 kivétellel – a magyar nyelv és irodalom, mint a nemzetnevelés egyik főtantárgya, olyan elhanyagolt állapotban van, hogy a tanárok most, két és fél hónappal a ballagás előtt, még a harmadikos tananyagot tanítják. Tehát olyan gondolkodók és művészek, mint Illyés, Németh László, Ottlik, Sarkadi, Sánta, Weöres, Pilinszky, Nagy László, Sütő András, Márai Sándor, stb. el fognak maradni. Nem is szólva a jelen hazai művészeti életéről, a folyóiratokról, filmről, színházról...

Ellenőrzés és szigorú munkarend nélkül nincs intézményi élet. Kinek, kiknek lesz szakértelme az új vezetőségben ehhez? És ereje-tekintélye a számonkérésre?)

A gyanakvás, a megfélemlítés, a széthúzás helyett az egyetértés, az együttműködés, a közös cselekvés légkörét kell biztosítani. Tárgyalóasztalhoz ültetni azokat, akikre számítani lehet, akik mögött évtizedek tapasztalatai halmozódtak fel. Kialakítani a közös álláspontot mindenben! Türelemmel, bizalommal.

Budapesten születtem. Édesapám állami tisztviselő volt, Gömbös alatt magyarosította a nevét. Édesanyám csak otthon dolgozott. Egy leánytestvérem mérnök. – 1951-ben a mátyásföldi Corvin Gimnáziumban érettségiztem. 1955-ben történelem-, 1958-ban magyar nyelv- és irodalom-, 1964-ben művészettörténet-szakos tanári, 1982-ben könyvtárosi diplomát szereztem a pesti bölcsészkaron. – Az 1956-ban tanúsított szerény ellenállásom miatt bocsátottak el a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumból, s ekkor kerültem 1957 őszén a „Jóská”-ba. Negyvenedik tanévem ez, itt. – 1968 és 1996 között magyarból külső vezetőtanár voltam az Eötvös L. Tud. Egyetemen. Néhányszor pedagógiai szemináriumot vezettem. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat szervezésében 100-nál több előadást tartottam szerte az országban, iskoláknál, ifjúsági klubokban, üzemekben és művelődési otthonokban. Ez mellékes jövedelmet jelentett, de a szenvedély elégtételét is. Húsz évig dolgoztam a Magyar Kábel Művekben – szociológusi feladatkörben, szintén mellékfoglalkozásuként. 7 évig a felnőttoktatásban vettem részt, és az Országos Pályaválasztási Intézetben, majd az Oktatáskutató-központban dolgoztam „külsősként”.

Igazán a pedagógia gyakorlata és elmélete érdekelt, mindvégig. Ez alkati adottságom. Több-száz tanítványommal tartom a kapcsolatot; ez az én második családom, a nagycsalád... Magyarázata: a szerény családi környezet és az 50-es évekbeli egyetem politikai fertőzése után, 1956 megtisztító élménye után, elementáris emberi felszabadulást hozott számomra a lágymányosi családok polgári-nemzeti-keresztény szellemisége. Elfogadtak, befogadtak, egyenrangú félként kezeltek, mert látták rajtam: fogékony vagyok az ő értékeikre, úgy is mint ember, és úgy is mint tanár.

Oly sokat köszönhetek második Alma Materemnek, hogy igazán elmondhatom – a Teremtő, Édesanyám, Mátyásföld után – : nekik köszönhetem, hogy az vagyok, aki vagyok...

Ezért tudtam hűséges maradni, ezért nem lehetett elmennem innen.

Hívtak három egyetemi gyakorló gimnáziumba (Trefort, Apáczai, Fazekas) az elmúlt évtizedekben, a budai Tanítóképző magyar tanszékére, 1990 januárjában az ELTE egyik magyar nyelvi tanszékére, és 1992 tavaszán – Szabad György szeretett professzorom – a kultuszminisztériumba...

Nem bántam meg, hogy nem csináltam „karriert”. Boldog vagyok. Ahogyan Németh Lászlónál olvasom:

<Szent az, aki megadja magát a jelennek. Azaz nincs benne sem törekvés, sem ragaszkodás; egyik teendője nem fontosabb, mint a másik; ha emberbaj kerül elé, azt nem kell egy másik bajért otthagyni, s minthogy magának semmit sem akar, mindenre egyformán rászentelelheti magát.

A jó tanár az ilyenféle modern értelemben vett szenttől abban különbözik, hogy ő boldog is közben. Nem a szenvedés neveli rá az örökös önmegtagadásra; a kárpótlást nem váró ajándékozás enyhe mámora vezeti végig az életen.>

Ennek a boldogságnak az enyhe mámore tölti el a szívemet, ha tanítványaimra gondolok. Dominus dabit virtutem. Hitttem. Nekem sikerült. Nem várok már semmi újat. Teljes volt az életem. Bennünk, velük. És ezt a „boldogtalanok” irigylük. Ezért gáncoskodnak. Pedig: igazán nem tehetik róla. Úgy érzem: mintegy az akaratom ellenére alakult így az életem...

Nagyszerű feleséget találtam ehhez a szolgálathoz. Tanár ő is. Ma is dolgozik, bár ő is a 64. évében van. – Leányom: magyar-könyvtár szakos; fiam: magyar-történelem- könyvtár szakos. Lányomnál két fiúunokám van; fiam utolsó éves a bölcsészkaron.

A gyermeket szeretni annyi, mint kommunikálni vele – olvastam valahol. De a felnőtt is „gyermek”. Pláne a gyerekekkel foglalkozó felnőtt-gyerekek! Velük is kapcsolatot kellene tudni létesíteni... Ki fogja megtenni a mi iskolánkban?

Kedves Atyám!

Ha kételkedne őszinteségemben, jószándékomban, tárgyilagosnak nem éppen mondható bemutatkozásomban, úgy tájékozódjék – a már szóba került két személyen, Kalmár Zolin és Ákos Géza kivül – az alábbi ismerőseimnél, barátaimnál, tanítványaimnál:

Korányi László orvos prof. (Balatonfüred)
Bolberitz Pál fil. prof.
Vanyó László teol. prof.
Csordás Örs rákospalotai plébános
Udvarnoky László, pálos szerzetes, Nagykovácsi plébánosa
Szabad György prof., az Országgyűlés volt elnöke (1990-1994)
Frenreisz Istvánné, sz. Gundel Katalin, Latinovits Zoltán édesanyja
Jelenits István, piarista tanár
Kerekes Károly c. apát úr
Keszthelyi Ferenc, váci püspök úr
Bencze Lóránt, a zsámbéki Tanítóképző igazgatója, etc.

Feljelentések, támadások, fegyelmi dacára – úgy érzem – mindig azt a keresztény Európát képviseltem, amely most hivatott visszatérni a Villányi úti sárga épületbe... Most tudnám gazdagon kamatoztatni tapasztalataimat, tudásomat, sok-sok személyes kapcsolatomat...

Mi is van az én tarsolyomban?

- 40 éve gyűjtöm az iskolatörténeti emlékeket; szeretném 2000-re megírni (Kovács Gábor kollégámmal) a J.A.G. történetét;
 - a jövőre Szt. Imre Gimn. részére (adományokból) kb. 400.000 Ft értékű könyvet örzök, s várom a lehetőséget ennek nyilvánosságra bocsátásához;
 - szeretném feldolgozni Brisits Frigyes hagyatékát és egy monográfiában bemutatni az utolsó ciszterci igazgatót (tudtommal senki nem dolgozik rajta jelenleg, s ma még élnek néhányan azon tanítványai közül, akikhez közelállt valamikor)
 - évekre-évtizedekre visszamenőleg számtalan olyan mulasztása van az iskolának, amelyben segíteni tudnék; például:
 - felvételi előkészítő a hozzánk jelentkezők részére;
 - szülők pedagógiai „továbbképzése”;
 - pedagógiai tanácsadás a pályakezdő fiatal kollégáknak;
 - tanári klub; tanári önképző-kör;
 - iskolai kiadványok szerkesztése;
- és így tovább...
- szeretnék egy alapítványt kezdeményezni, amely a könyvtárnak szellemi műhelyé alakítását célozná: olvasóterem, hiányzó történelmi jelentőségű kiadványok beszerzése (1989-1997-től), napi sajtó,

folióiratok (amelyek a pénzügyi keret szűkössége miatt nem járathatók), iskolai kiadványok finanszírozása, könyv- ill. évkönyv- és kiadványcsere a többi hazai felekezeti iskolával, stb.

Körülbelül ez életem summája.

Belefáradtam, míg végiggondoltam – magam is.

De: ez volt. Szép volt.

Szeretnék még tanítani, hiszen – Istennek hála – igen jó erőben érzem magam. És a fiatalsággal való minden találkozás megújít, felfrissít, hitet nyújt. Még egy osztályfőnökséget is szívesen vállalnék. Ha...

Kedves Atyám!

Bocsássa meg, ha szószátyár voltam. Jól esett elmondanom a sorsomat. Itt őszinte mertem lenni. – Tudom: igen nehéz helyzetben van a Rend. Ám az istenarcú-lény gondozása mindig Istennel viaskodás is. Adjon az Ég erőt hozzá – mindannyiunknak.

A mellékelt beadvány 1996 augusztusából való. Ezekből a javaslatokból alig valósult meg valami is. Falra hányt borsó?!

A Közalkalm. Tanács másik tagja Balázs Mátyás kollégánk. Neki is van egy írása az Atyákhoz és az Igazgatóságához – 1996. november 10-ről. Ezt nem tudom mellékelni. De Előd atyától vagy Miklóstól megkaphatja Apát úr. A közállapotokat nagyszerűen érezni lehet belőle. Fájdalom és szomorúság szülte írás. Férfiasan korrekt.

Bízva Apát úr bölcsességében, a lehetőségek kitisztulásában és a fentről való kegyelemben,

tisztelettel köszönök el:

Vasbányai Ferenc

Dr. Zakar Ferenc Polikárp
zirci apát
H-8420 Zirc, Apátság

Tisztelt Tanár Úr!

Köszönettel vettem bemutatkozó levelét és szíves jelentkezését, melyben tanári munkáját felajánlja az újrainduló Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium oktató-nevelői feladatának ellátásához.

Sajnálattal közlöm, hogy a 13 osztállyal induló katolikus gimnázium szűk létszámú tanári karába felvenni nem tudom.

További munkájához sok erőt és szép eredményeket kívánok!

Budapest, 1997. április 10.

Tisztelettel:

Zakar F. Polikárp
zirci apát

Dr. Zakar Ferenc Polikárp
zirci apát
H-8420 Zirc, Apátság

Zirc, 1997. május 9.

Kedves Tanár Ur!

Jan. 26-i kedves levelében azt írja, hogy "nehezen született meg ezen bejelentkező irásom". Még nehezebben születik, még ha nem is lesz olyan hosszú, az én válaszom.

Tanár Ur levelét nem adtam oda a "Bizottságnak", úgy láttam, hogy jobb, ha megtartom magamnak. A Bizottság "sententiája" ugyanis megvolt a levél nélkül is.

Szerettem volna Tanár Urral elbeszélgetni, hisz a levél nélkül is nagyon tudtam, hogy Tanár Ur mennyire szereti iskolánkat. De erre elég sok idő kellett volna, amire "nem jött ki a lépés". Azért hiszem, hogy erre még sor kerülhet, mert én még sokat tanulhatok Tanár Urtól.

Közben jártam Dallasban is. Bernát már nem igazgató, és bár ő kérte, hogy váltsák le, és az is világos volt, hogy ki lesz utóda, most elég nehezen viseli sorsát. Hazahozni még sem lehet. Még legalább hét évig nem, amíg mostani osztálya (elsősök) nem érettségizik.

A többit tetszik tudni.

Én csak azt szeretném hinni, hogy mindezek ellenére Tanár Ur lelkesedése megmarad és csinálja azt, amit amit tud és amit lehet, amit más nem tud, legalábbis nem olyan jól.

Mégegyszer bocsánatot kérek levelem késéséért egy személyes találkozás reményében. Mély tisztelettel:

Zakar Ferenc

DR. ZAKAR FERENC POLIKÁRP
zirci apát
H-8420 Zirc, Apátság
Tel 36/88/416-318
Fax 36/88/415-577

megkapta tel: 20. 12. 688

1997. augusztus 1.

Kedves Atyám!

Itt a szeptember, és kérése jegyében jelentkezem...

Június 26-án volt az évváró értekezlet az iskolában. Úgy éreztem, el kell köszönnöm. Ákos atya távollétében – Kristóf jelenlétében – idéztem a 7 éve vele született interjúból (ezt, akkor, az én indításomra, az osztályom két kislánya készítette az iskolaiújság számára). Röviden ilyeneket:

„...amikor két ember szembenéz és kezét fog, amikor valami értéket egymással megosztunk, az mindenkor már javítja az egész Európának és az emberiségnek is a helyzetét...”

„nagyon hiszünk a mustármag titkában, egy búzaszem sokszoros termést tud hozni, naggyá növekedhet, ha a maga szellemiségében tud bontakozni, s hagyjuk, elősegítjük azt.”

„Tehát hiszek abban, hogy minden tisztességes, érdekek fölé nyúló, értékekben nagy valóságokkal találkozó kapcsolat, az mind valamit épít az emberen. Az egymást meghallgatni tudás.”

„Egy pluralista Európában élünk, ahol nagyon sokféle eszmerendszer, nagyon sokféle gondolkodási mód érvényesül. Oda hallgatni egymásra, megérteni egymást. Nem eleve előítéletek szerint gondolkodni. Erre csak az képes, aki eléggé felnőtté vált...”

„...aki olyan odaadásban él, hogy inkább a másik érdekli, mint a saját önző érdeke, tehát aki egy másikért létezésben tud élni, én már megtanultam, az ilyen ember tud segíteni. S még segíteni, egyetérteni is csak az igazságban lehet és érdemes. Nem egy korlátlan, híg, ellaposodott humanizmust szeretnénk hirdetni, hogy >játszunk együtt gyerekek<, egy alkalmi, látványos humanizmust, hanem mély, az emberek szívét, sorsa mélyét érintő testvériségét...< !!

Gúny nélkül kommentáltam. „Igazság, béke, öröm”? – ebből keveset kaptunk az elmúlt hónapokban a Rend részéről. Helyette:

1. személytelen, kellő indoklás nélküli elbocsátó leveleket (vajon hogyan élte ezt meg a mélyen vallásos kolléga?);
2. az empátia, a kommunikáció, a kompromisszumra való készség teljes hiányát;
3. nyolc-tíz markáns jellemű, férfi-tanár elbocsátását (a velük való konszenzus-teremtés minden szándéka nélkül);
4. az emberek elkülönítő elidegenítését egymástól, a bizalmatlanság és képmutatás légkörét...
5. a megalázó és félelem-keltő bizonytalanság állapotát;
6. az aláírás-gyűjtő gyerekek – szülők – tanárok megfélemlítését (Kristóf atya a katedrát összecseréli a kaszárnnyával)...

A nyári események (a gondnok-házaspár elbocsátása, az elbocsátott tanárok vagy a „jogfolytonos” J.A. Gimnázium tanárainak használati tárgyaival – tanítási segédeszközeivel való durva bánásmód, a közöny, a szeretetlenség, a méltóságvesztés jelei) – sajnos – tovább növelték a feszültséget a tanári karon belül...

Egész nyáron az iskola 85. évfordulója alkalmából kiadásra tervezet „emlékkönyv” anyagán dolgoztam. Október elejére várható a megjelenés.

Beadtam a Munkaügyi Bírósághoz a keresetlevelet a nyugdíjaztatásom elhalasztása érdekében.

Elhelyezkedtem az Egyetemi Katolikus Gimnáziumban, amely a most induló tanévben újjáalakult. (1687-ben alapította Széchenyi György e. érsek).

Tudomásom szerint a Püspöki Kar rendelettel kívánja védeni az iskolatörténeti hagyatékot az új egyházi iskolákban. Szeretném kérni, hogy ennek a döntésnek a meghozataláig szíveskedjék Atya szót emelni – alkalom adtán – az általam 40 éven át egybegyűjtött emléktárgyak megőrzése érdekében. (Az épület I. emeleti 1. szobáscskájában található; két volt diákunkra, jelenlegi szentimrés tanárra bízta VI. hó 26-án, Klemencz Zsuzsára és Sudár Annamáriára).

Köszönöm, hogy meghallgatott, Atya!

A találkozás reményével, tisztelettel:

Vasbányai Ferenc

Dr. Zakar Ferenc Polikárp
zirci apát
H-8420 Zirc, Apátság

Budapest, 1997. dec. 7

Kedves Tanár Ur!

Szept. 1-i levelét megkaptam, ugyancsak az okt. 4-re szóló jó kívánságait. Én ugyan június 16-án tartom a Ferenc-napot Regis-i Szent Ferenc ünnepén, de köszönöm, hogy gondolt rám.

Eddig nem válaszoltam, mert nem láttam értelmét. Most azonban kórházba indulok egy operációra, no meg advent is van, jó bizonyos dolgokat lezárni.

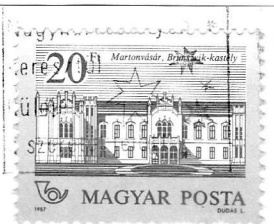
A szept. 1-i levél elejétől végéig támadás, amire nem óhajtok reagálni. Én a dialogus embere voltam, az akarok mindig lenni, der ahhoz kell egy bizonyos alapállás. Nagyon sajnálom, hogy Tanár Ur ilyen lelkiállapotban van.

Ezért "csak" kegyelemteljes ünnepeket tudok kívánni, remélve a legjobbakat.

Tisztelettel köszöntöm:

Zakar F. Polikárp

DR. ZAKAR FERENC POLIKÁRP
zirci apát
H-8420 Zirc, Apátság
Tel 36/88/416-318
Fax 36/88/416-577

*Vasbányai Ferenc
tanár úrnak*

Reguly - A. - u. 44

*Budapest
1089*